

บทที่ 8

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปรับตัวในวิชาชีพของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ในโรงพยาบาล ศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการปรับตัวของรอย เพื่อศึกษาการปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาล และเปรียบเทียบ การปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาลของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ จำแนกตาม อายุ สถานภาพ สมรส ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การทำงานนอกเวลา และแผนกการพยาบาล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามตารางดังนี้

8.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ที่ปฏิบัติงาน ด้านบริการพยาบาล ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ในปีการศึกษา 2539 ที่ปฏิบัติงานด้านบริการพยาบาล ในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ดังแสดงใน ตารางที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป

โรงพยาบาล	จำนวนประชากร (คน)
เขต 1	
1. โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า นนทบุรี	4
2. โรงพยาบาลปทุมธานี	3
3. โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา	4
4. โรงพยาบาลเสนา พระนครศรีอยุธยา	8
5. โรงพยาบาลอ่างทอง	11
6. โรงพยาบาลสมุทรปราการ	4
เขต 2	
7. โรงพยาบาลสระบุรี	10
8. โรงพยาบาลพระพุทธบาท สระบุรี	7
9. โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร สุพรรณบุรี	5
10. โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 17	5
11. โรงพยาบาลสิงห์บุรี	7
13. โรงพยาบาลลพบุรี	5
14. โรงพยาบาลบ้านหมี่ ลพบุรี	12
15. โรงพยาบาลนครนายก	9
16. โรงพยาบาลชัยนาท	8
เขต 3	
17. โรงพยาบาลชลบุรี	7
18. โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปราจีนบุรี	7
19. โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว	-
20. โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี	11
21. โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา	12
22. โรงพยาบาลตราด	2
23. โรงพยาบาลระยอง	9

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงพยาบาล	จำนวนประชากร (คน)
เขต 4	
24. โรงพยาบาลราชบุรี	6
25. โรงพยาบาลบ้านโป่ง ราชบุรี	5
26. โรงพยาบาลโพธาราม ราชบุรี	3
27. โรงพยาบาลดำเนินสะดวก ราชบุรี	4
28. โรงพยาบาลนครปฐม	12
29. โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา	9
30. โรงพยาบาลมะการักษ์ กาญจนบุรี	4
31. โรงพยาบาลพระจอมเกล้า เพชรบุรี	2
32. โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์	3
33. โรงพยาบาลสมุทรสาคร	9
34. โรงพยาบาลพระพุทธเลิศหล้า	8
เขต 5	
35. โรงพยาบาลชัยภูมิ	5
36. โรงพยาบาลบุรีรัมย์	5
37. โรงพยาบาลสุรินทร์	6
38. โรงพยาบาลมหาสารคาม	7
39. โรงพยาบาลมหาสารคาม	8
เขต 6	
40. โรงพยาบาลเถย	12
41. โรงพยาบาลหนองคาย	7
42. โรงพยาบาลขอนแก่น	16
43. โรงพยาบาลอุดรธานี	9
44. โรงพยาบาลหนองบัวลำภู	-
45. โรงพยาบาลสกลนคร	10
46. โรงพยาบาลกาฬสินธุ์	7

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงพยาบาล	จำนวนประชากร (คน)
เขต 7	
47. โรงพยาบาลยโสธร	12
48. โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์	21
49. โรงพยาบาลอำนาจเจริญ	-
50. โรงพยาบาลนครพนม	8
51. โรงพยาบาลมุกดาหาร	4
52. โรงพยาบาลร้อยเอ็ด	12
53. โรงพยาบาลศรีสะเกษ	7
เขต 8	
54. โรงพยาบาลอุทัยธานี	8
55. โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์	16
56. โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	3
57. โรงพยาบาลแม่สอด ดาก	8
59. โรงพยาบาลสุโขทัย	8
60. โรงพยาบาลศรีสังวร สุโขทัย	5
เขต 9	
61. โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก	16
62. โรงพยาบาลเพชรบูรณ์	11
63. โรงพยาบาลแพร่	8
64. โรงพยาบาลน่าน	8
65. โรงพยาบาลพิจิตร	5
66. โรงพยาบาลอุตรดิตถ์	8
เขต 10	
67. โรงพยาบาลลำปาง	15
68. โรงพยาบาลเชิงราชประชานุเคราะห์	16
69. โรงพยาบาลนครพงค์ เชียงใหม่	8
70. โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ แม่ฮ่องสอน	6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงพยาบาล	จำนวนประชากร (คน)
เขต 10	
71. โรงพยาบาลลำพูน	4
72. โรงพยาบาลพะเยา	8
73. โรงพยาบาลเชิงคำ พะเยา	5
เขต 11	
74. โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี	16
75. โรงพยาบาลเกาะสมุย สุราษฎร์ธานี	11
76. โรงพยาบาลชุมพร	8
77. โรงพยาบาลระนอง	5
78. โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช	15
79. โรงพยาบาลพังงา	3
80. โรงพยาบาลตะกั่วป่า พังงา	5
81. โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต ภูเก็ต	1
82. โรงพยาบาลกระบี่	4
เขต 12	
83. โรงพยาบาลนราธิวาส	12
84. โรงพยาบาลสุโหงโก-ลก นราธิวาส	8
85. โรงพยาบาลปัตตานี	8
86. โรงพยาบาลยะลา	10
87. โรงพยาบาลเบตง ยะลา	8
88. โรงพยาบาลตรัง	7
89. โรงพยาบาลพัทลุง	7
90. โรงพยาบาลสตูล	4
91. โรงพยาบาลสงขลา	5
92. โรงพยาบาลหาดใหญ่ สงขลา	6
รวม	698

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ ลำดับการเกิด อายุ สถานภาพสมรส ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การทำงานนอกเวลา และแผนการพยาบาล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดความทนทาน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำราเอกสารและงานวิจัยของ อัมเรศน์ ชาวสวนกล้วย (2534) และเจียมจิตต์ จุฑาบุตร (2539) ซึ่งได้สร้างขึ้นตามแนวคิดของ Kobasa and Madi (1977) มาใช้เป็นแบบวัดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วว่าเป็นแบบวัดที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษา จึงได้นำมาดัดแปลงตัดและเพิ่มเติมข้อคำถามให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ข้อคำถามแบบวัดมีทั้งหมด 34 ข้อ ประกอบด้วย

ความยึดมั่นผูกพัน   จำนวน 11 ข้อ

ความท้าทาย   จำนวน 9 ข้อ

ความสามารถในการควบคุม   จำนวน 14 ข้อ

มีจำนวนลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ ซึ่งข้อความทางบวกประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 4, 7, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 28, 30, 31 และ 33 รวมทั้งหมด 20 ข้อ นอกนั้นเป็นข้อความทางลบ

การตอบแบบวัดในแต่ละข้อนั้น กำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว โดยเลือกตอบแต่ละช่วงซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

5 หมายถึง เป็นจริงตรงกับความรู้สึกของท่าน มากที่สุด

4 หมายถึง เป็นจริงตรงกับความรู้สึกของท่าน มาก

3 หมายถึง เป็นจริงตรงกับความรู้สึกของท่าน ปานกลาง

2 หมายถึง เป็นจริงตรงกับความรู้สึกของท่าน น้อย

1 หมายถึง เป็นจริงตรงกับความรู้สึกของท่าน น้อยที่สุด

การแปลผลให้คะแนนจากแบบวัดความทนทานตั้งแต่ 34-170 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ความทนทานสูง ความทนทานปานกลาง และความทนทานต่ำ ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงคะแนน โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนน ดังต่อไปนี้

การแปลผล

คะแนนระหว่าง 170 - 126 หมายความว่า มีความทนทานสูง

คะแนนระหว่าง 80 - 125 หมายความว่า มีความทนทานปานกลาง

คะแนนระหว่าง 34 - 79 หมายความว่า มีความทนทานต่ำ

ส่วนที่ 8 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาลของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การปรับตัวด้านสรีระ การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวด้านการพึ่งพาระหว่างกัน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากตำรา เอกสาร คามแนวคิดทฤษฎีการปรับตัวของรอย (1991) และจากงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลโดย สุวิริยา สุวรรณโคตร (2538) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ ได้แก่ ไร้ออกเวลา ไร้ออกครั้ง ไร้ออกบ้าง ไร้ออกน้อย และไม่ไร้ออก ซึ่งข้อคำถามมีทั้งข้อความทางบวก และข้อความทางลบ ดังนี้

การปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาลด้านสรีระ จำนวน 35 ข้อ มีข้อความทางลบ 30 ข้อ และข้อความทางบวก 5 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 15, 16, 19, 20 และข้อ 27

การปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาลด้านอัตมโนทัศน์ จำนวน 29 ข้อ มีข้อความทางลบ 14 ข้อ และข้อความทางบวก 15 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 15, 17, 18, 19, 22, 24, 26 และข้อ 28

การปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาลด้านบทบาทหน้าที่ จำนวน 31 ข้อ มีข้อความทางลบ 9 ข้อ และข้อความทางบวก 23 ข้อ ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 และข้อ 31

การปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาลด้านการพึ่งพาระหว่างกัน จำนวน 25 ข้อ มีข้อความทางลบ 27 ข้อ และข้อความทางบวก 8 ข้อ ประกอบด้วยข้อ 1, 2, 3, 9, 10, 11, 15 และข้อ 23 แบบสอบถามนี้มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความทางลบ	ข้อความทางบวก
ไร้ออกเวลา	ให้ 1 คะแนน	ให้ 5 คะแนน
ไร้ออกครั้ง	ให้ 2 คะแนน	ให้ 4 คะแนน
ไร้ออกบ้าง	ให้ 3 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
ไร้ออกน้อย	ให้ 4 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
ไม่ไร้ออก	ให้ 5 คะแนน	ให้ 1 คะแนน

วิธีการแปลผลคะแนนของแบบสอบถามการปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาล แปลผลตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังต่อไปนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2538)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีการปรับตัวน้อยมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการปรับตัวน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการปรับตัวปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการปรับตัวดี

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการปรับตัวดีมาก

คุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ ความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนจำนวนภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่าน (คังรายนามในภาคผนวก) พิจารณาตรวจสอบ รวมทั้งขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

1. เป็นพยาบาลประจำการ ที่มีความรู้และความชำนาญในทฤษฎีทางด้านจิตวิทยา และทฤษฎีการปรับตัวของรอย และต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาล นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติให้แก่นักศึกษาพยาบาล มาไม่ต่ำกว่า 5 ปี ขึ้นไป หรือ
2. เป็นอาจารย์พยาบาล ที่มีความรู้และความชำนาญในทฤษฎีทางด้านจิตวิทยา และทฤษฎีการปรับตัวของรอย และต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลให้แก่นักศึกษาพยาบาล มาไม่ต่ำกว่า 5 ปี ขึ้นไป หรือ
3. เป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชศาสตร์ ที่มีประสบการณ์ในการบำบัดรักษา และต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน จัดอบรมให้แก่นักศึกษาแพทย์ พยาบาล มาไม่ต่ำกว่า 5 ปี ขึ้นไป

การตัดสินความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือทั้ง 3 ส่วน ผู้วิจัยถือเกณฑ์ 6 ใน 8 ท่าน ของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับเปลี่ยนจำนวนข้อความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และตัดบางข้อความที่มีความหมายซ้ำซ้อนกับข้ออื่นออก พร้อมทั้งเพิ่มเติมในบางข้อที่ยังไม่ครอบคลุม จากนั้นนำผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปหาค่าความเที่ยงต่อไป

การหาความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยทำการหาความเที่ยง โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปปรับปรุงแก้ไข และทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาใหม่ในปีแรก โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 65 คน จึงได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้ตอบ จำนวน 65 ฉบับ และได้รับกลับคืนมาเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 40 ฉบับ แล้วนำมาหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามความทนทานทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 และแบบสอบถามส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามการปรับตัวในวิชาชีพของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิต วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 89 โรงพยาบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึง ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียด วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน และคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ โดยการติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์กับหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลในแต่ละโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความกรุณาช่วยเหลือในการทวงถามและขอแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์

4. ประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอความช่วยเหลือให้เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ยังไม่ได้ส่งคืน ส่งกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์ถัดมา เพื่อเก็บนำมาจำแนกและวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 เดือน คือ ตั้งแต่วันที่ 16 ก.พ. 2541 ถึงวันที่ 16 มี.ค. 2541

5. ทำการคัดเลือกแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไปจำนวนทั้งสิ้น 698 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 657 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.12 ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 3 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ .43 จึงได้ตัดออกไป และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยครั้งนี้ได้จำนวนทั้งสิ้น 654 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.69 ของแบบสอบถามทั้งหมด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS - Windows โดยใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาล-ของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ โดยรวม รายด้าน และรายข้อ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างการปรับตัวในวิชาชีพการพยาบาลของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ จำแนกตามลำดับการเกิด อายุ สถานภาพสมรส ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การทำงานนอกเวลา แผนกการพยาบาล และความทนทาน โดยใช้ t -test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย